

28. mai 2024

Lahend taotluste nr 72038/17 ja 25237/18 kohta - õigus eraelu austamisele

Pietrzak ja Bychawska-Siniarska jt vs. Poola

Artikkel 8

Asjaolud

Asjas olid kaebajateks 5 Poola kodanikku - esimene kaebaja advokaat ja Varssavi advokatuuri esimees, ülejäänud neli kaebajat Varssavis asuvate valitsusväliste organisatsioonide eksperdid.

2017. aastal esitasid kaebajad peaministrile ning erinevate politsei- ja luureteenistuste juhtidele kaebused teatud salajast jälitustegevust reguleerivate siseriiklike õigusaktide kohta. Eelkõige kritiseerisid nad asjaolu, et nende arvates lubasid vaidlustatud õigusaktid jälgida nende telekommunikatsiooni ja koguda nende kohta andmeid ilma nende teadmata. Arvestades nende ametialast ja avalikku tegevust, pidasid nad väga tõenäoliseks, et neid jälgiti. Nad märkisid ka, et vastavate talituste töötajad ei olnud kohustatud neid teavitama ühestki läbiviidud jälitustegevusest isegi pärast tegevuse lõppemist ning nad väitsid, et teabe andmata jätmine on vastuolus põhiseaduse artikliga 51.

Kaebajad said vastavate ametkondadelt, sealhulgas peaministri büroo vastava osakonna käest, vastused, mis andsid neile teada, et erinevate politsei- ja luureteenistuste juhid vastasid piisavalt nende küsimustele võimaliku jälitustegevuse kohta. Nad täpsustasid, et riigi eriteenistused kasutasid oma ülesannete täitmisel vastavates õigusaktides sätestatud salajase jälgimise meetmeid ning selleks kasutatud meetodid ja vahendid on konfidentsiaalsed ja kaitstud vastavat seadusandlust reguleerivate õigusaktidega.

EIK-sse pöördudes tuginesid kaebajad artiklitele 8 ja 13 ning leidsid, et jälitustegevust lubavad õigusaktid on rikkunud nende õigust eraelu austamisele. Kaebajad väitsid, et neil ei olnud tõhusat õiguskaitsevahendit, mis võimaldaks neil kindlaks teha, kas nende endi suhtes on toimunud salajane jälitustegevus, ja vajadusel lasta selle jälitustegevuse seaduslikkust kontrollida kohtus.

EIK seisukohad

Artikkel 8

Arvestades Poola õigusaktidega ette nähtud meetmete salajast olemust ja laia ulatust ning tõhusa läbivaatamise puudumist, mille kaudu isikud, kes arvasid, et neid on jälgitud, saaksid väidetava jälitustegevuse vaidlustada, leidis EIK, et on asjakohane uurida õigusakte abstraktselt. EIK leidis, et kaebajad võisid väita, et nad on konventsiooni rikkumise ohvrid ja, et ainuüksi asjakohaste õigusaktide olemasolu kujutab endast sekkumist neile artiklist 8 tulenevatesse õigustesse.

EIK leidis, et siseriiklikud õigusaktid ei taganud kaebajatele piisavaid tagatise ülemäärase (jälgimise) tegevuse vastu ja see kujutab lubamatut sekkumist üksikisikute eraellu. EIK järeldas, et riiklik operatiivjuhtimise kord ei vastanud tervikuna artikli 8 nõuetele.

EIK jõudis järeldusele, et ka terrorismivastase seaduse salajase jälgimise sätted ei vastanud konventsiooni artikli 8 nõuetele. EIK tuvastas artikkel 8 rikkumise.

---

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

Artikkel 13

Võttes arvesse oma järeltusi konventsiooni artikli 8 alusel, leidis EIK, et kaebust artikli 13 alusel ei ole vaja eraldi läbi vaadata.

Artikkel 41

Kaebajad kahju hüvitamise nõuet ei esitanud, väites, et rikkumise tuvastamine oleks iseenesest piisav hüvitis. Seetõttu leidis EIK, et varalise või mittevaralise kahju hüvitist ei tule kaebajatele välja mõista. EIK otsustas siiski, et Poola peab kolmele kaebajale tasuma järgmised summad kulude katteks: 2602,92 eurot, 252,58 eurot ja 300 eurot.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)